

In 2010 zou de spraakmakende architect Renaat Braem 100 jaar geworden zijn. Braem (1910-2001) werd geboren in Antwerpen. Op jonge leeftijd toonde hij reeds zijn veelzijdige en geëngageerde persoonlijkheid en ontwikkelde hij een sterke ideologie over ruimte en maatschappij. Tijdens zijn opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Antwerpen raakte hij doordrongen van de overtuiging dat architectuur en stedenbouw de mens moesten bevrijden. Socialisme, ontvoogdingsstrijd, modernisme en planmatig ruimtelijk denken liet Braem naadloos op elkaar aansluiten in de utopische Lijnstad (1934), zijn afstudeerproject aan de academie. Als enige Belg liep hij stage in het Parijse architectenbureau van Le Corbusier. Na de Tweede Wereldoorlog bleef hij zijn ideologie trouw en realiseerde onder andere het complex van sociale woningen op het Kiel (Antwerpen, 1951-1954, 1956-1958), dat internationaal tot de beste voorbeelden van de naoorlogse modernistische sociale huisvesting wordt gerekend. Daarnaast ontwierp hij onder andere het Administratief Centrum aan de Oudaan (de 'Politietoren', 1950-1967), het Middelheimpaviljoen (1963-1973) in Antwerpen, het rectoraatsgebouw van de VUB (1971-1976) en een lange reeks privéwoningen, waaronder zijn eigen woning in Deurne (1953-1958). Hij bleef zijn hele leven werken aan een betere ruimtelijke planning voor België, wat resulteerde in Bandstad België (1964).

Anno 2010 verwonderen de expressiviteit van zijn architectuur, zijn engagement in sociale woningbouw en zijn felle pen. De spitsvondigheid van zijn sociale en ruimtelijke analyses, het minutieus materiaalgebruik en zijn sculpturale vormtaal hebben nog steeds raakpunten met het hedendaagse architectuurdebat.

Tentoonstelling en evenementen

Samen met verschillende partners grijpen het Vlaams Architectuurinstituut (VAI) en het Centrum Vlaamse Architectuurarchieven (CVAa) deze verjaardag aan voor een tentoonstelling en een evenementenprogramma rond de figuur en het oeuvre van Braem. *Renaat Braem 1910 2010* is de eerste tentoonstelling in de nieuwbouw van de internationale kunstcampus deSingel. Deze tentoonstelling wil zowel de

architectuurliefhebber als de leek laten kennismaken met het unieke universum van de architect Renaat Braem. De tentoonstelling kwam tot stand in nauw overleg met het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, dat een monografie en een oeuvre-catalogus van Braem uitgeeft. Curatoren Sofie De Caigny, Elke Hoornaert en Katrien Vandermarliere bouwden de tentoonstelling op rond een aantal spanningsvelden in Braems leven en werk: utopie en context, collectiviteit en individu, het visionaire van Braems ruimtelijke inzichten en de prominente aanwezigheid van een biomorfe vormtaal en een ecologische reflex. Terwijl Braems aandacht voor de interactie met de natuur verwondert door zijn hedendaagse relevantie, schokt zijn soms weinig zachtzinnige aanpak van het historische stadswefsel. Aan de hand van deze spanningsvelden worden Braems grote socialewoningbouwprojecten en stedenbouwkundige ontwerpen belicht en komt een aantal van zijn privé-woningen en publieke gebouwen in beeld.

Deze ontwerpen kunnen niet los gezien worden van het ideologische discours dat Braem er parallel mee ontwikkelde. Dit discours culmineerde in *Het lelijkste land ter wereld* (1968), opnieuw uitgegeven door het CVAa naar aanleiding van het Braemjaar. Een chronologisch verhaal – beginnend bij Braems jeugd en opleiding tot zijn late werk – wordt zo opgeladen door er emblematische realisaties uit te lichten en door ze te duiden in samenhang met Braems eigen ideologie. In samenwerking met de stad Antwerpen realiseerden VAI en CVAa ook een Braem-architectuurroute en een postkaartenreeks. Daarnaast organiseren lokale besturen, architectuurverenigingen en andere organisaties in Antwerpen en in andere steden allerhande activiteiten tijdens het Braem(na)jaar.

Meer informatie vind je op: www.braem2010.be.